

Aan de raad van de gemeente Lingewaard

Onderwerp	Startnotitie evaluatie en herijking omgevingsvisie Lingewaard
Portefeuillehouder	M.J.A. van den Bos
Zaaknummer collegevoorstel	ZS-1486107

Beslispunten

1. De startnotitie evaluatie en herijking omgevingsvisie Lingewaard vast te stellen.

Inleiding

Vanaf januari 2024 geldt de Omgevingswet. Een verplicht instrument is een omgevingsvisie voor het grondgebied van de hele gemeente. In mei 2023 heeft u de omgevingsvisie Lingewaard vastgesteld. Tijdens de behandeling is met u afgesproken om na twee jaar werken met de Omgevingswet en de omgevingsvisie, de omgevingsvisie te evalueren en indien nodig te herijken. Hiervoor is een startnotitie opgesteld. Daarin geven we aan hoe we dit gaan doen en hoe dit past in de implementatie van de verschillende instrumenten van de Omgevingswet (omgevingsvisie, omgevingsplan en omgevingsprogramma's).

Beoogd effect

Het hebben van een omgevingsvisie als richtinggevend kader voor een gebieds-dekkend omgevingsplan, programma's ter uitvoering en initiatieven met betrekking tot veranderingen in de fysieke leefomgeving.

Argumenten

1.1 Evaluatie en herijking hoort bij een volwaardige beleidscyclus.

De Omgevingswet geldt vanaf 1 januari 2024 en verplicht gemeenten tot het hebben van een gebieds-dekkende omgevingsvisie. De wet introduceerde ook een nieuw instrument: het programma. Omdat de wet een flink aantal oude wetten over het ruimtelijk domein integreert en vervangt, kent de wet een overgangstermijn van meerdere jaren (2024 – 2032) voor het implementeren en leren werken met de verschillende wettelijke instrumenten: visie, plan en programma.

In de omgevingsvisie staan de hoofdzaken voor het beleid voor de fysieke leefomgeving. Die hoofdzaken werken vervolgens door in (regels in) het omgevingsplan en in programma's die het college vaststelt ter uitvoering van de vastgelegde hoofdzaken. De omgevingsvisie is als het ware het kompas voor het omgevingsplan, omgevingsprogramma's en voor het toetsen en uitwerken van initiatieven tot veranderingen in de fysieke leefomgeving.

Inmiddels zijn we ook bezig met een omgevingsplan dat in etappes gebieds-dekkend wordt, heeft het college enkele programma's vastgesteld en werken we met een intake- en omgevingstafel voor nieuwe initiatieven.

Naast dat evaluatie en herijking is afgesproken is het is zinvol om met de ervaring uit de afgelopen twee jaar en tijdens de overgangperiode na te gaan in hoeverre de omgevingsvisie als kompas (richtinggevend kader) voldoet en om dat kompas opnieuw te iken.

1.2 Er is voldoende aanleiding voor herijking in de zin van het actualiseren van de omgevingsvisie.

Sinds het vaststellen van de omgevingsvisie in mei 2023 zijn nieuwe beleidskeuzes voorbereid of gemaakt die belangrijk zijn voor de omgevingsvisie als richtinggevend kader. Lokaal zijn we ons grondbeleid aan het herzien en zijn we gestart met verschillende verkenningen over gebiedsontwikkeling op langere termijn: Huissen oost – Angeren, Bommel – Haalderen, grotere opgaven in Bommel. Ook regionaal en provinciaal

zijn nieuwe richtinggevendende besluiten in voorbereiding of genomen. Er zijn afspraken over verstedelijking gemaakt en de provincie heeft als voorloper van een nieuwe provinciale omgevingsvisie een aantal hoofdkeuzes gepubliceerd. Voldoende aanleiding voor een ijkmoment en het actualiseren van de omgevingsvisie op onderwerpen of onderdelen van de visie. Resultaten van eigen beleidsontwikkeling kunnen dan worden verwerkt. Ook de aansluiting op regionaal, provinciaal en landelijk beleid kan opnieuw worden gezien en bijgesteld.

1.3 Er is voldoende aanleiding voor herijking in de zin van verduidelijking en concretisering.

Naast nieuw beleid is zeker ook sprake van beleid dat in 2023 als onderwerp wel bekend was maar dat afgelopen tijd meer is uitgewerkt en concreet gemaakt of waarvan we nu effecten van zien. Denk als voorbeeld aan landelijk beleid voor stikstof en natuurherstel.

Vanaf 2024 werken we ook met de intake- en omgevingstafel en is toetsen we nieuwe initiatieven op wenselijkheid en haalbaarheid voordat een positief of negatief advies wordt afgegeven. De omgevingsvisie vormt een “kompas” voor die toetsing. Eerste indruk is dat de omgevingsvisie nieuwe initiatieven en ontwikkelingen niet in de weg staat, maar ook niet nadrukkelijk stuurt op wenselijkheid en richting voor de uitwerking van het initiatief. Voldoende aanleiding voor een ijkmoment en een kritische beoordeling op duidelijkheid en concreetheid van de visie.

1.4 Het is wenselijk dat de nieuwe gemeenteraad na maart 2026 de visie herijkt.

Uw raad heeft de huidige omgevingsvisie vastgesteld met het voornemen om na 2025 een ijkmoment te organiseren. Hierboven is beargumenteerd waarom daar inhoudelijk ook aanleiding voor is. Daarom bevelen we aan om nu de startnotitie als basis voor de evaluatie en herijking vast te stellen.

De omgevingsvisie is belangrijk als “kompas” voor het compleet maken van het omgevingsplan, omgevingsprogramma's, het toetsen en uitwerken van nieuwe initiatieven. Met een vastgestelde startnotitie kan de nieuwe raad dat kompas opnieuw ijken, actualiseren, verduidelijken, concretiseren en opnieuw vaststellen.

Kanttekeningen

1.1 Er is geen formele verplichting om dit nu te doen.

Het hebben van een omgevingsvisie is een wettelijke verplichting. Een wettelijke plicht tot evaluatie en herijking na enkele jaren is er niet. We doen dit omdat het is afgesproken, omdat in 2023 sommige aspecten van de Omgevingswet nieuw waren en we er nog ervaring mee moesten opdoen, omdat er inhoudelijk aanleiding is voor een “actualisatieronde” en om in samenspraak met de nieuwe raad de omgevingsvisie als kompas voor veranderingen in de fysieke leefomgeving opnieuw te ijken en opnieuw vast te stellen.

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen. Omdat de Omgevingswet een implementatietijd kent van meerdere jaren is ook voor meer jaren budget beschikbaar gesteld. Binnen dat budget is al rekening gehouden met kosten in 2026 en 2027 voor evaluatie en herijking van de omgevingsvisie.

Precieze kosten kennen we vooraf niet. Dat komt omdat we wel in beeld hebben dat actualisatie en verduidelijking nodig is, maar nog niet wat dat precies gaat vragen aan inzet van menskracht, externe begeleiding, juridische toetsing, participatie e.d. We gaan er wel vanuit dat het beschikbare budget voldoet.

Communicatie en participatie

Vanuit de evaluatie ontstaat een beeld van welke onderdelen of voor welke onderwerpen het nodig is om de omgevingsvisie te actualiseren, verduidelijken of concretiseren. Daarover gaan we opnieuw in gesprek met inwoners en belanghebbenden. Ook de gemeenteraad in nieuwe samenstelling krijgt gelegenheid om het proces van herijking te volgen en inbreng mee te geven. Om in kompas-termen te blijven: een kompas gebruik je niet als je er al bent, maar juist onderweg.

Voortgang

Vaststelling van de startnotitie is het startsein voor evaluatie en herijking van de omgevingsvisie Lingewaard zoals die in mei 2023 is vastgesteld. De startnotitie beschrijft de “etappes” in dat proces. We gaan er vanuit

dat een geactualiseerde omgevingsvisie eind 2027 wordt afgerond en daarna door uw raad kan worden behandeld.

Duurzaamheid

Duurzaamheid in brede zin is een vast en verplicht aspect dat in een omgevingsvisie aan bod moet komen.

Bijlagen

- 1) Startnotitie evaluatie en herijking omgevingsvisie Lingewaard;
- 2) Concept raadsbesluit.

Bemmel, 13 januari 2026

burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard,
de secretaris, de waarnemend burgemeester,

drs. I.P. van der Valk

C. van Rhee – Oud Ammerveld